

**Studium Ukształtowania Przestrzeni
Al. Wojska Polskiego w Starogardzie Gdańskim**

Opracowanie:

Dr hab. inż. arch. Piotr Lorens
Dr inż. arch. Justyna Martyniuk – Pęczek
Dr inż. arch. Grzegorz Pęczek

Gdańsk, grudzień 2009r.

Spis treści:

Lp.		Str.
1.	Wprowadzenie	3
2.	Struktura opracowania	5
3.	Omówienie współczesnych tendencji przekształceń i rozwoju systemów przestrzeni publicznej miast	7
4.	Wybór projektów i przedsięwzięć istotnych dla kształtowania przestrzeni Alei Wojska Polskiego	10
5.	Diagnoza stanu Alei Wojska Polskiego	14
6.	Wstępne określenie wizji ukształtowania Alei Wojska Polskiego	16
7.	Dyskusja nad możliwościami lokalizacji poszczególnych typów programu miejskiego	17
8.	Określenie sposobu kształtowania nowych zespołów architektonicznych w obrębie Alei Wojska Polskiego	18
9.	Określenie oczekiwanych form aktywności w przestrzeni Alei Wojska Polskiego	19
10.	Określenie możliwego charakteru przestrzeni publicznej Alei Wojska Polskiego	20
11.	Summaryczne zestawienie rekomendacji dotyczących ukształtowania przestrzeni Alei Wojska Polskiego	22
12.	Przedstawienie i ocena wypracowanych wariantów sposobu ukształtowania przestrzeni Alei Wojska Polskiego, wybór wariantu do dalszego opracowania	23
13.	Przedstawienie proponowanego sposobu ukształtowania przestrzeni Alei – do opracowania końcowego	33
14.	Podsumowanie	35

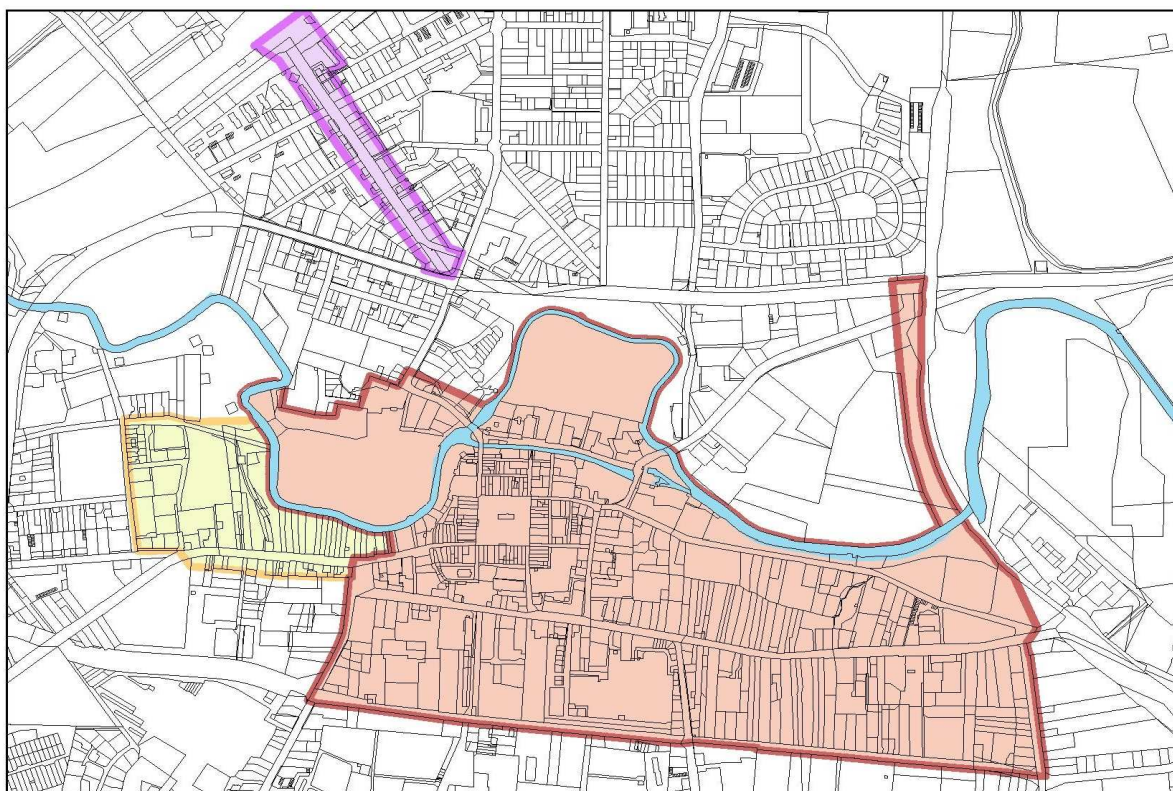
1. Wprowadzenie

Dnia 25 czerwca br. Rada Miasta uchwaliła Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański na lata 2008 – 2013. W planie tym określono m.in. cel główny podejmowanych działań, którego zapis przyjął następującą postać:

Kompleksowa rewitalizacja historycznego centrum Starogardu Gdańskiego

Jednocześnie w planie określono cele nadrzędne i szczegółowe oraz projekty i przedsięwzięcia przewidziane do realizacji dla każdej z analizowanych sfer. Zaktualizowano także granice obszaru rewitalizacji.

Ryc. 1. Zaktualizowane granice obszaru rewitalizacji dla Miasta Starogard Gdański

W konsekwencji przyjęcia dokumentu władze miasta zdecydowały o kontynuacji prac planistycznych zmierzających do przygotowania pierwszych projektów do realizacji. Celem nadrzędnym tych prac stało się kompleksowe przygotowanie realizacji kolejnych planowanych przedsięwzięć, w tym modernizacji płyty Rynku oraz ciągu Al. Wojska Polskiego. Ich efektem finalnym stać się ma umożliwienie przygotowanie kompleksowej

dokumentacji projektowej możliwej do przedstawienia władzom województwa pomorskiego do objęcia realizacji finansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego oraz do objęcia innymi formami wsparcia.

W związku z powyższym zdecydowano – po zaawansowaniu szeregu prac wstępnych, w tym po przygotowaniu Planu Operacyjnego Przekształceń Rejonu Starego Miasta w Starogardzie Gdańskim oraz Studium Ukształtowania Systemu Przestrzeni Publicznych Rejonu Starego Miasta w Starogardzie Gdańskim – o podjęciu prac nad **Studium ukształtowania przestrzeni Al. Wojska Polskiego**.

Oczekuje się, iż w wyniku realizacji tego zamierzenia przygotowane zostaną:

- Koncepcja urbanistyczno – architektoniczna ukształtowania Alei Wojska Polskiego wraz z niezbędną dla podjęcia działań realizacyjnych dokumentacją techniczną
- Założenia do wniosku o wsparcie planowanej realizacji z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego
- Materiały wyjściowe do Studium wykonalności planowanego przedsięwzięcia

Z uwagi na profesjonalny charakter zadania większość prac prowadzona będzie przez zespoły projektowe. Jednakże ze względu na duże zainteresowanie społeczności Miasta kształtem systemu przestrzeni publicznych oraz sposobem ukształtowania ciągu Alei część tych prac powiązana zostanie z konsultacjami społecznymi – prowadzonymi podobnie jak w przypadku Lokalnego Programu Rewitalizacji w trybie warsztatowym. W związku z powyższym zaplanowano pięć spotkań konsultacyjnych oraz finalną prezentację opracowania studium projektowego dla ciągu Alei. Konsultacje te objęły kolejno:

- Połowa października 2009 – dyskusja nad problemami kształtowania ul. Wojska Polskiego
- Koniec października 2009 – przedstawienie wyników badań społecznych, sformułowanie wstępnych wniosków do projektu szczegółowego ukształtowania przestrzeni ulicy
- Początek listopada 2009 – sformułowanie wizji przekształceń ulicy oraz wniosków szczegółowych do budowy wariantów przestrzennych ukształtowania ulicy
- Połowa listopada 2009 – przedstawienie i wybór do dalszego opracowania możliwych wariantów ukształtowania przestrzeni ulicy
- Połowa grudnia 2009 – prezentacja finalnej wersji opracowania

W trakcie spotkań warsztatowych bazowano na wykorzystaniu dorobku prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji. Jednocześnie – zgodnie z przyjętymi założeniami – pracowano metodą partycypacyjną, przy bezpośrednim zaangażowaniu społeczności lokalnej oraz kluczowych partnerów instytucjonalnych. Wszystkie decyzje podejmowano metodą konsensusu w trakcie prac warsztatowych, w których uczestniczyły łącznie 42 osoby. Pełna lista osób uczestniczących w spotkaniach obejmuje:

1.	Badźmierowska Krystyna	22.	Langowska Cecylia
2.	Badźmierowski Leszek	23.	Lekan Krystyna
3.	Brzoskowska Helena	24.	Lis Krystyna
4.	Brzozowska Maria	25.	Machalińska Łucja
5.	Czaja Jadwiga	26.	Marszalec Jan
6.	Dzięcioł Eryka	27.	Nadolska Ludgarda
7.	Gibas Joanna	28.	Orlikowski Mieczysław
8.	Gostomska Lidia	29.	Pancewicz Łukasz
9.	Górska Bronisława	30.	Pomin Wojciech
10.	Gulgowska Marta	31.	Popielas Joanna
11.	Jasnoch Urszula	32.	Puścikowska Brygida
12.	Kamrowska Jadwiga	33.	Recka Teresa
13.	Kaźmierczak Helena	34.	Rybińska Danuta
14.	Kaźmierczak Roman	35.	Skiba Krzysztof
15.	Kłós Marek	36.	Stachowicz Edmund
16.	Kołodziejska Agnieszka	37.	Stosik Kazimiera
17.	Kotowska Bożena	38.	Stosik Zygmunt
18.	Krzykowska Irena	39.	Szumacher Maria
19.	Kuchta Ludwika	40.	Szwajkowski Włodzimierz
20.	Kuraszewicz Edyta	41.	Ziemer Maria
21.	Kuraszewicz Jarosław	42.	Żabiński Maciej

Dokument finalny został opracowany przez dr hab. inż. arch. Piotra Lorensa. Autorami części materiałów wykorzystywanych w trakcie prac warsztatowych byli dr inż. arch. Grzegorz Pęczek i dr inż. arch. Justyna Martyniuk – Pęczek z firmy „Transforma”.

2. Struktura opracowania

W związku z przyjętą metodą pracy niniejszy raport stanowi podsumowanie prac warsztatowych uzupełniony o opracowane ekspercko studia przestrzenne. Jego struktura obejmuje więc zarówno opracowane i zredagowane wyniki dyskusji prowadzonych w trakcie kolejnych spotkań jak i opracowane przez zespół projektowy firmy „Transforma” studia urbanistyczne i architektoniczne dotyczące poszczególnych aspektów kształtowania ciągu Al. Wojska Polskiego w Starogardzie Gdańskim.

Punktem wyjścia dla wszystkich zawartych w opracowaniu rozważań stała analiza i waloryzacja przestrzeni Alei, wykonana przez zespół projektowy. Została ona następnie zaprezentowana w trakcie pierwszego spotkania warsztatowego, a wnioski z dyskusji która po tejże prezentacji nastąpiła pozwoliły na bardziej rzeczową pracę nad kolejnymi etapami opracowania.

Na bazie w/w wyboru oraz prezentacji współczesnych tendencji przekształceń i rozwoju systemów przestrzeni publicznej miast określono diagnozę obecnego stanu systemu przestrzeni Alei. Dokonano tego poprzez analizę SWOT dla obszaru oraz wyłonienie najważniejszych problemów jego rozwoju. Wynikiem tej części prac stało się określenie wstępnej wizji rozwoju Alei oraz określenie głównych założeń co do sposobu jej ukształtowania.

Kolejnym etapem prac stało się określenie możliwych lokalizacji poszczególnych typów programu miejskiego oraz sposobu kształtowania nowych zespołów architektonicznych w obrębie Alei. Równoległe możliwym stało się określenie oczekiwanych form aktywności w tej przestrzeni (czyli sposobów jej wykorzystania), a także – wiążącego się z tym zagadnieniem – problemu ukształtowania charakteru architektonicznego poszczególnych fragmentów przestrzeni publicznych. Podsumowaniem tego etapu prac stało się sumaryczne zestawienie rekomendacji dotyczących ukształtowania przestrzeni Alei.

Na bazie powyżej zarysowanych elementów przedyskutowano wymogi, jakie powinien spełniać projekt ukształtowania przestrzeni Alei. Następnie przedstawiono trzy warianty kształtowania tej przestrzeni, w podziale na trzy wyodrębniające się fragmenty. W efekcie – po dyskusji nad każdym z w/w elementów – wyłoniono założenia do finalnego opracowania projektowego. Na tej bazie opracowano finalną propozycję, która – po kolejnych dyskusjach i będących ich efektem modyfikacjach – znalazła swój finalny obraz w postaci koncepcji urbanistyczno – architektonicznej ukształtowania przedmiotowej przestrzeni.

3. Omówienie współczesnych tendencji przekształceń i rozwoju systemów przestrzeni publicznej miast

Współcześnie przestrzenie publiczne miast podlegają daleko idącym przekształceniom, co wiąże się z rozwojem tendencji i zjawisk charakterystycznych dla gwałtownych przeobrażeń gospodarczych, społecznych i kulturowych. Jednocześnie ich przekształcenia są często funkcją przeobrażeń charakteru współczesnego programu miejskiego, w tym ze szczególnym uwzględnieniem handlu i usług jako najbardziej dynamicznie zmieniającej się funkcji śródmiejskiej.

I tak, wśród najważniejszych współczesnych funkcji obszarów śródmiejskich w zmieniających się uwarunkowaniach przestrzennych polskich miast wymienić można:

- Koncentracje funkcji usługowych – mimo postępującego rozproszenia w ostatnich latach programu handlowego w obszarze całego miasta
- Rozwijające się struktury mieszkaniowe, w szczególności oferowane klientom o wyższych dochodach
- Tradycyjne koncentracje węzłów transportowych
- Tradycyjne miejsce lokowania ofert o charakterze unikatowym

Na tej bazie zaobserwować można szereg przemian w odniesieniu do przestrzeni publicznych, w tym ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni śródmiejskiej. Wśród najważniejszych problemów związanych z jej kształtowaniem możemy wymienić:

- Fragmentację przestrzeni w odniesieniu zarówno do funkcji jak i struktury zabudowy
- Pojawiające się „wyspy rozwoju” wobec degradacji znaczących części struktur istniejących
- Zanik spójnego systemu przestrzeni publicznych na rzecz izolowanych enklaw
- Dominacja ruchu samochodowego nad ruchem pieszym

Wobec złożoności i wielkości problemów współczesnych śródmieść koniecznym jest wdrożenie systemu strategicznego zarządzania rozwojem dzielnic śródmiejskich. Wiązać się to powinno z określeniem priorytetów działania i wypracowaniem szeregu projektów – w tym obejmujących działania ze sfery kompleksowej odnowy struktur miejskich, w tym ich rewitalizacji, odnowy i dalszego rozwijania systemu przestrzeni publicznych, realizacji nowych, kompleksowo pomyślanych, wielkoskalarnych interwencji urbanistycznych oraz przewycięzania dominacji transportu indywidualnego.

W odniesieniu do kompleksowej odnowy struktur miejskich najważniejszym wyzwaniem – a jednocześnie preferowaną strategią postępowania – winna stać się rewitalizacja historycznych struktur śródmiejskich, mieszkaniowych i przemysłowych, a także związane z w/w procesem odzyskiwanie na funkcje śródmiejskie różnego rodzaju terenów opuszczonych i nieużytków miejskich. Proces ten wiązać się może z realizacją nowych wielkoskalarnych przedsięwzięć urbanistycznych, które pozwalają na uporządkowane kreowanie nowych znaczących założeń miejskich oraz – co równie istotne – tworzą bazę dla lokalizacji kolejnych, pojedynczych działań inwestycyjnych.

Jednak najważniejszą kwestią jest tu odnowa i dalsze rozwijanie systemu przestrzeni publicznych, w tym kreowanie spójnego systemu przestrzeni funkcjonujących jako zarówno przestrzenie komunikacji, przestrzenie nawiązywania kontaktów społecznych jak i miejsca lokalizacji różnego typu oferty handlowej i usługowej. Z uwagi na istotne przemiany w odniesieniu do publicznego charakteru przestrzeni istotnym jest także rozważenie włączania do systemu przestrzeni pozostających własnością prywatną i o kontrolowanym dostępie.

Pamiętać jednak przy tym należy iż przestrzenie publiczne stanowią jeden z najbardziej istotnych elementów struktury miasta, jako że stanowią one o specyfice miasta jako twórcze kultury oraz związane są z prowadzeniem miejskiego stylu życia (stwarzając możliwość realizacji różnego rodzaju potrzeb i aspiracji społeczności, a także – rozwijania różnego rodzaju kontaktów międzyludzkich). Jednocześnie współczesne zainteresowanie kształtowaniem przestrzeni publicznych wynika z narastającej monotonii miast będącej m.in. dziedzictwem modernizmu – powszechnie dostrzegana jest potrzeba poprawy ich wizerunku oraz uczynienia ich bardziej atrakcyjnymi

Historycznie przestrzeń publiczną definiowano jako przestrzeń wspólnoty, rozumiejąc przy tym, że nie należy ona do określonej grupy ani klasy, ale do społeczności ludzkiej jako ogółu. Obecnie sfera publiczna jest tym miejscem, w którym obywatele w szczególny sposób włączają się w wydarzenia polityczne i w nich uczestniczą. Jest więc ona związana z uświęconymi tradycją miejscami różnorodnej aktywności, w tym – politycznej. Jej walor polega zaś na tym, że jest ona dostępna dla każdego – niezależnie od stopnia zamożności czy pochodzenia.

Współcześnie przestrzenią publiczną możemy nazwać strukturę o pewnym poziomie autonomiczności i złożonych relacjach kompozycyjnych i funkcjonalnych, zachodzących między elementami, które tą przestrzeń tworzą, będącą jednocześnie szczególnie istotnym elementem struktury miasta oraz elementem integrującym tkankę miejską. Niezależnie od tego z jakim rodzajem współczesnej przestrzeni publicznej mamy do czynienia, to traktować ją musimy w kategoriach rynkowych. Żeby osiągnąć ze swoim „produktem” określoną pozycję na specyficznym „rynku miejsc”, to musimy zadbać o jego jakość – a więc zarówno

estetykę, bezpieczeństwo jak i unikatowość. Rozwinięto więc współcześnie całą nową gałąź wiedzy, zajmującą się takim kształtowaniem przestrzeni aby klient czuł się w niej bezpiecznie i komfortowo (tzw. *feel-good spaces*). Jej integralnym elementem są także kwestie kształtowania estetyki przestrzeni publicznej.

Równie ważną staje się konieczność przewyciężenia dominacji transportu indywidualnego, którego skala prowadzi wprost do rozsadzenia struktur przestrzennych miast i unicestwienia tradycyjnej przestrzeni publicznej. Zagadnienie to można rozwiązać wykształcając politykę transportową miasta sprzyjającą korzystaniu z transportu zbiorowego, realizując parkingi strategiczne i porządkując przestrzenie uliczne, a także wiążąc nowe realizacje z działaniami zmierzającymi do rozwoju nowych form transportu zbiorowego.

4. Wybór projektów i przedsięwzięć istotnych dla kształtowania przestrzeni Al. Wojska Polskiego

Podstawą dla budowy studium kształtowania Al. Wojska Polskiego stał się Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich. W jego ramach wyspecyfikowano cały szereg projektów i przedsięwzięć, przewidzianych do realizacji w granicach objętych działaniami rewitalizacyjnymi. W trakcie jednej z pierwszych sesji warsztatowych zapoznano się z dorobkiem tych prac i wybrano – metodą głosowania – projekty i przedsięwzięcia istotne z punktu widzenia programu kształtowania Al. Wojska Polskiego. W tabeli 1. zawarto zbiorcze wyniki tego głosowania.

Tab. 1. Wybór projektów i przedsięwzięć istotnych dla kształtowania przestrzeni Al. Wojska Polskiego

Lp. Kwalifikacja	Proponowane do uwzględnienia w aktualizacji programu projekty i przedsięwzięcia	W	P	R
A. Sfera Przestrzenna				
A1. Odnowa infrastruktury podziemnej				
A1-1	Wykonanie nowej kanalizacji rozdzielczej i drenażu w rejonie Rynku	0	0	0
A1-2	Wymiana pozostałych instalacji (wodociągi, elektryczna, gazowe, telekomunikacyjne itd.) z zapewnieniem jej rozwoju	4	1	5
A2. Zachowanie i wykorzystanie walorów historyczno – kulturowych miasta				
A2-1	Objęcie obiektów wartościowych ochroną przed rozbiórką lub dewastacją	4	3	7
A2-2	Wykorzystanie obiektów wartościowych do nowych celów z zachowaniem ich walorów kulturowych i zabytkowych	4	1	5
A3. Zwiększenie ilości miejsc parkingowych				
A3-1	Wybudowanie parkingu wielopoziomowego w obrębie Rynku	0	0	0
A3-2 II etap	Ujmowanie parkingów w planach nowych osiedli mieszkaniowych	5	1	6
A4. Poprawa stanu układu drogowego w mieście				
A4-1 II etap	Realizacja rond poprawiających bezpieczeństwo	1	0	1
A4-2	Poprawa stanu chodników	4	7	11
A4-3 II etap	Wyznaczenie układu ścieżek rowerowych i miejsc parkowania rowerów	6	4	10
A4-4 II etap	Poprawa bezpieczeństwa na drogach	3	2	5
A4-5	Realizacja obwodnicy miejskiej od strony południowej	0	3	3
A4-6	Realizacja obwodnicy wschodniej miasta (ul. Nowej Jabłowskiej i Nowej Pelplińskiej)	0	1	1

Lp. Kwalifikacja	Proponowane do uwzględnienia w aktualizacji programu projekty i przedsięwzięcia	W	P	R
A5. Poprawa stanu środowiska				
A5-1 II etap	Zmiana sposobu ogrzewania budynków na ekologiczny	5	0	5
A5-2 II etap	Reorganizacja ruchu kołowego w obszarze Starego Miasta	0	1	1
A6. Zagospodarowanie terenów poprzemysłowych				
A6-1 II etap	Zagospodarowanie terenów po Zakładach Zbożowych	0	0	0
A6-2 II etap	Zagospodarowanie terenów po Polpharmie – parking	1	0	1
A6-3 II etap	Zagospodarowanie terenu po Neptunie – teren usługowo mieszkaniowy	0	0	0
A6-4 II etap	Tereny zielone - przedłużenie Starego Miasta i parku	3	1	4
A7. Zagospodarowanie terenów zielonych, w tym rz. Wierzycy				
A7-1	Wykorzystanie doliny Wierzycy dla celów turystycznych	3	0	3
A7-2	Zagospodarowanie terenów zielonych - Strzelnica, Francuska Góra	1	1	2
A7-3 II etap	Modernizacja stanic wodnych	0	0	0
A8. Intensyfikacja zagospodarowania przestrzennego Rynku				
A8-1 II etap	Uzupełnienie zabudowy	1	0	1
A8-2	Połączenie Rynku z parkiem przy Farze	0	0	0
A8-3 II etap????	Zagospodarowanie podziemi Rynku	0	0	0
A8-4	Kompleksowe zagospodarowanie płyty Rynku	1	0	1
A8-5 II etap????	Poprawa estetyki elewacji kamienic w Rynku i jego otoczeniu	3	1	4
B. Sfera Społeczna				
B1. Poprawa bezpieczeństwa miasta				
B1-1 II etap	Rozbudowa systemu monitoringu miasta	4	0	4
B1-2 II etap	Poprawa stanu oświetlenia miasta	1	0	1
B1-3 II etap	Poprawa stanu bezpieczeństwa na ulicach	5	3	8
B1-4	Zwiększenie skuteczności przestrzegania przepisów obowiązujących w mieście w zakresie bezpieczeństwa publicznego	2	2	4
B2. Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta				
B2-1	Rozwój infrastruktury turystycznej miasta	3	1	4
B2-2	Iluminacja ważnych miejsc i obiektów w mieście	3	0	3
B3. Likwidacja zjawisk patologicznych i podniesienie poziomu kultury społecznej				
B3-1	Edukacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	4	1	5
B3-2	Poprawa warunków ekonomicznych mieszkańców	4	2	6

Lp. Kwalifikacja	Proponowane do uwzględnienia w aktualizacji programu projekty i przedsięwzięcia	W	P	R
B3-3 II etap	Rozwój pozytywnych więzi społecznych wśród mieszkańców	4	2	6
B3-4 II etap	Rozwój pozytywnych relacji społecznych	4	0	4
B3-5	Rozwój inicjatyw społecznych o charakterze kulturalnym	3	1	4
B4. Wykorzystanie lokalnych tradycji kulturowych				
B4-1	Upamiętnienie tradycji 2-go Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich	0	0	0
B4-2	Stworzenie punktu umożliwiającego gromadzenie pamiątek świadczących o historii i tradycji miasta	1	0	1
B5. Poprawa współpracy z gminą wiejską				
B5-1 II etap	Uwzględnianie potrzeb mieszkańców gminy w przedsięwzięciach miejskich	1	1	2
B5-2	Współpraca władz miasta i gminy w zakresie zarządzania rozwojem	0	1	1
B6. Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup i organizacji pozarządowych				
B6-1	Zwiększenie poziomu finansowania organizacji pozarządowych w mieście	1	0	1
B6-2	Przekazywanie zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe	2	1	3
B6-3	Wsparcie merytoryczne i organizacyjne działań organizacji pozarządowych	1	0	1
B7. Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście				
B7-1	Poprawa przepływu informacji o działalności władz miejskich	2	2	4
B7-2 II etap	Rozwój sposobów komunikowania się poszczególnych grup społecznych ze sobą	0	1	1
C. Cele ekonomiczne				
C1. Poszerzenie oferty inwestycyjnej miasta				
C1-1 II etap	Prywatyzacja obiektów w obrębie Starego Miasta będących w zasobach komunalnych	0	0	0
C1-2	Promocja terenów przemysłowych	0	0	0
C2. Poprawa warunków inwestowania i przebiegu procesów decyzyjnych				
C2-1	Wzmocnienie kadrowe władz samorządowych	0	0	0
C2-2	Rozbudowa i modernizacja uzbrojenia terenów w obszarze rewitalizacji	3	0	3
C3. Kreowanie nowych miejsc pracy				
C3-1	Stworzenie systemu zachęt ekonomicznych dla podmiotów gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy	2	0	2
C3-2	Przygotowanie planu zagospodarowania przestrzennego obszaru wyznaczonego do rewitalizacji w Starogardzie Gdańskim	0	1	1

Na tej bazie określono ostateczną listę projektów i przedsięwzięć, możliwych do objęcia działaniami w ramach budowy programu dla Alei Wojska Polskiego. Ich listę zawarto w tabeli 2.

Tab. 2. Lista projektów i przedsięwzięć do uwzględnienia w ramach budowy programu rewitalizacji dla Al. Wojska Polskiego

A1-2	Wymiana pozostałych instalacji (wodociągi, elektryczna, gazowe, telekomunikacyjne itd.) z zapewnieniem jej rozwoju
A2-1	Objęcie obiektów wartościowych ochroną przed rozbiórką lub dewastacją
A2-2	Wykorzystanie obiektów wartościowych do nowych celów z zachowaniem ich walorów kulturowych i zabytkowych
A4-2	Poprawa stanu chodników
A4-3	Wyznaczenie układu ścieżek rowerowych i miejsc parkowania rowerów
A5-1	Zmiana sposobu ogrzewania budynków na ekologiczny
B1-1	Rozbudowa systemu monitoringu miasta
B1-3	Poprawa stanu bezpieczeństwa na ulicach
B1-4	Zwiększenie skuteczności przestrzegania przepisów obowiązujących w mieście w zakresie bezpieczeństwa publicznego
B2-1	Rozwój infrastruktury turystycznej miasta
B2-2	Iluminacja ważnych miejsc i obiektów w mieście
B3-1	Edukacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
B3-2	Poprawa warunków ekonomicznych mieszkańców
B3-3	Rozwój pozytywnych więzi społecznych wśród mieszkańców
B3-4	Rozwój pozytywnych relacji społecznych
B3-5	Rozwój inicjatyw społecznych o charakterze kulturalnym
B6-2	Przekazywanie zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe
B7-1	Poprawa przepływu informacji o działalności władz miejskich
C2-2	Rozbudowa i modernizacja uzbrojenia terenów w obszarze rewitalizacji

5. Diagnoza stanu Alei Wojska Polskiego

Na bazie przedstawionej analizy współczesnych problemów i przemian w odniesieniu do struktur śródmiejskich oraz przestrzeni publicznych dokonano analizy obecnego stanu Al. Wojska Polskiego w Starogardzie Gdańskim. W trakcie spotkań warsztatowych – pracując w podgrupach – opracowano analizę sił, słabości, szans i zagrożeń dla tego obszaru. Wyniki tych prac przedstawiono poniżej:

Tab. 3. Analiza SWOT dla Alei Wojska Polskiego

Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba mieszkańców • Ciąg komunikacyjny z dworcami PKP i PKS • Korzystny układ komunikacyjny, bliskość głównych instytucji lokalnych (Urząd Miasta, Nadleśnictwo Starogard) i szkół • Możliwość stworzenia Alei Tematycznej (trasa historyczna, ekologiczna, industrialna) • Odizolowanie od ruchliwych ulic miasta • Historyczne tereny zielone • Dobrze rozbudowana sieć handlowa • Zabytki dla turystyki kolejowej • Główna przestrzeń publiczna dla SM Kociewie • Lokalizacja ważnych usług dla osiedla • Miejsce spotkań mieszkańców • Obiekty o walorach kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak spójności zabudowy, • Zabudowa z różnych okresów historycznych • Zabudowa mieszana • Opinia, że rejon jest „niebezpieczny” • Występujące zjawiska patologii społecznej • Brak parkingów • Kwestie własnościowe (obiekty i grunt) • Pasywność mieszkańców • Nieskoordynowany układ – ulica, deptak, ścieżka rowerowa, pasy zieleni • Architektura z wielkiej płyty – słabe relacje między mieszkańcami • Niska jakość materiałów z jakich wykonana jest nawierzchnia i chodniki • Słabe oświetlenie • Za mało przejść dla pieszych • Zły stan chodników • Nieestetyczny wygląd podwórek • Słaba oferta usług • Brak parkingów • Brak zagospodarowanych terenów dla mieszkańców (ławki i zieleń) • Nieuporządkowana przestrzeń
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie atrakcyjnego miejsca spacerowego, wypoczynkowego – ożywienie miejsca • Zwiększenie atrakcyjności miejsca dla małych inwestorów (np. gastronomia) • Przekształcenie Skweru A. Mickiewicza (okolice pomnika) w swoisty punkt promocyjny i informacyjny miasta – wprowadzenie elementów muzycznych i tematycznych • Akcje promocyjne • Wykorzystanie do planowania zielonej architektury • Przekształcenie ulicy w centrum usługowo-kulturalne • Przekształcenie wolnych przestrzeni na place sportowo rekreacyjne • Możliwość stworzenia ciągu funkcjonalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Marginalizacja alei • Dalsza degradacja • Obniżenie atrakcyjności miejsca dla bogatszych mieszkańców, pozostaną biedniejsi • Wymiana pokoleniowa mieszkańców (młodzi wybierają inne rejony miasta) • Brak działań co do poprawy sytuacji • Wycofywanie się handlowców • Degradacja społeczna i wzrost przestępczości • Starzenie się społeczeństwa • Zbyt duży ruch samochodowy • Brak poprawy wyglądu dworca kolejowego • Dalsza degradacja przez duże obiekty – galerie • Centra handlowe w nowym śródmieściu staną się konkurencją dla lokalnego handlu • Brak nowych inwestycji

<p>z Rynkiem i ul. Hallera</p> <ul style="list-style-type: none">• Możliwość zagospodarowania dużego obszaru w celu stworzenia przestrzeni publicznej• Więcej zieleni i kwiatów• Więcej ławek dla przechodniów• Uporządkowanie nawierzchni• Rozwój usług i turystyki• Potencjał społeczny w postaci mieszkańców osiedla Kociewie• Utrzymanie kolei• Pozyskanie środków unijnych• Turystyka weekendowa• Turystyka kolejowa• Unikalne funkcje handlowe i gastronomiczne	<ul style="list-style-type: none">• Degradacja budynków i funkcji dworca• Brak regulacji kwestii ruchu drogowego• Zanik i upadek funkcji handlowo usługowych w alei Wojska Polskiego
---	--

Powyższe wyniki posłużyły następnie do określenia wstępnej wizji ukształtowania ciągu Alei.

6. Wstępne określenie wizji ukształtowania Alei Wojska Polskiego

Mając na względzie zgłoszone i przedstawione powyżej zapisy dotyczące analizy obecnego stanu przestrzeni grupa biorąca udział w spotkaniu warsztatowym sformułowała szereg postulatów dotyczących idealnego, docelowego stanu Alei. Ich lista obejmuje następujące elementy:

- Deptak powiązany z Rynkiem (ciągami ul. Hallera)
- Ciąg zamknięty dla ruchu kołowego z zewnątrz
- Obecność atrakcyjnych i różnorodnych enklaw przestrzeni publicznej
- Obecność różnorodnych form poruszania się (dorożki, rowery)
- Aktywności w przestrzeni realizowane przy aktywnym zaangażowaniu szkół
- Miejsca dla dzieci
- Miejsca na koncerty na otwartej przestrzeni
- Przestrzeń atrakcyjna dla ludzi
- Miejsce promocji miasta – w rejonie Pomnika Mickiewicza
- Obecność „przystanków tematycznych”
- Odnowiona stara zabudowa
- Zrealizowane centrum informacji turystycznej
- Przestrzeń lepiej powiązana z dworcem kolejowym i autobusowym
- Spójna stylistyka ławek i małej architektury
- Estetyczne oświetlenie
- Nagłośnienie przestrzeni – możliwość aranżacji klimatu akustycznego
- Uporządkowane tereny działek kolejowych – np. zagospodarowanie ich na park, boisko
- Zrealizowany parking przed dworcem
- Zrealizowany parking przy ul. Sikorskiego
- Skwer w miejscu Pomnika Mickiewicza
- Połączenie z układem parkowym w rejonie rz. Wieżycy
- Przestrzeń aktywna społecznie
- Ustabilizowany grunt – brak problemów z zapadającymi się chodnikami
- Rozwinięte elementy funkcji rekreacyjnych i rozrywkowych
- Możliwość spokojnego odpoczynku
- Wystawy
- Mała gastronomia
- Bogata zieleń, kwiaty
- Klomby kwiatowe zamiast trawników
- Możliwość spotkań i aranżacji wydarzeń muzycznych
- Przekształcenie skwerów na miejsca rekreacji
- Deptak tematyczny – historyczny i artystyczny

Lista tych zapisów posłużyła następnie formułowaniu kolejnych zapisów dotyczących kształtowania sposobu urządzenia przestrzeni przedmiotowego obszaru.

7. Dyskusja nad możliwościami lokalizacji poszczególnych typów programu miejskiego

Kolejnym etapem prac nad koncepcją ukształtowania Alei Wojska Polskiego stało się określenie możliwych lokalizacji poszczególnych typów programu miejskiego w jej przestrzeni. Wyróżniono przy tym następujące możliwe typy funkcji śródmiejskich:

- **Handel (w tym drobny i skoncentrowany)**
- **Gastronomia, rozrywka, rekreacja**
- **Biura, administracja, firmy**
- **Mieszkania**
- **Parkingi dla mieszkańców**
- **Parkingi strategiczne**

Następnie – w trakcie spotkania warsztatowego, drogą ankiety wypełnianej przez każdego z uczestników – określono możliwości lokalizacji nowego programu miejskiego w ciągu Alei. Wyniki tej ankiety zawarto w tabeli 4. Jednocześnie kolorem zielonym podkreślono zdecydowaną przewagę głosów sugerujących możliwość ulokowania danego typu programu w określonej przestrzeni, czerwonym zaś – zdecydowany sprzeciw przeciwko lokowaniu danego typu programu w analizowanej przestrzeni.

Tab. 4. Możliwość lokalizacji nowych elementów programu miejskiego w ciągu Alei Wojska Polskiego

Al. Wojska Polskiego	Handel	Gastronomia, Rozrywka, Rekreacja	Biura, Administracja, Firmy	Mieszkania	Parkingi dla mieszkańców
TAK	4	5	5	4	6
NIE	0	0	0	0	0

Wyniki te oznaczają wskazanie na wielofunkcyjność przestrzeni Alei i jej śródmiejski charakter. Jednocześnie należy podkreślić iż aż **4 głosy oddano na „NIE” dla parkingów strategicznych lokalizowanych w tej części miasta.**

8. Określenie sposobu kształtowania nowych zespołów architektonicznych w obrębie Alei Wojska Polskiego

Równoległe do dyskusji nad możliwymi lokalizacjami nowego programu miejskiego w trakcie spotkań warsztatowych omówiono także zagadnienie sposobu ukształtowania nowych zespołów w odniesieniu do przedmiotowego obszaru. Wyróżniono przy tym trzy możliwe sposoby współczesnego kształtowania przestrzennego obiektów i zespołów o funkcjach śródmiejskich:

- **Kwartaly zabudowy nawiązujące charakterem do układu XIX-wiecznego**
- **Wieloskalarne założenia miejskie o uporządkowanym charakterze – w tym nawiązujące do struktury kwartałowej**
- **Pojedyncze obiekty ulokowane na dużych działkach**

Następnie – w trakcie spotkania warsztatowego, drogą ankiety wypełnianej przez każdego z uczestników – określono pożądany charakter ukształtowania ewentualnych nowych zespołów lokowanych w ciągu Alei. Wyniki tej ankiety zawarto w poniższej tabeli, kolorem zielonym podkreślając zdecydowaną dominację danej formy nad innymi.

Tab. 5. Wyniki ankiety dotyczącej pożądanego charakteru ukształtowania Alei

Aleja Wojska Polskiego	Kwartaly zabudowy nawiązujące charakterem do układu XIX-wiecznego	Wieloskalarne założenia miejskie o uporządkowanym charakterze	Pojedyncze obiekty lokowane na dużych działkach
TAK	13	11	10
NIE	1	4	5
BEZ ODPOWIEDZI	6	4	4

Wyniki te wskazują na tradycyjny, śródmiejski sposób kształtowania nowej zabudowy w granicach przedmiotowego obszaru, choć niewykluczone jest także wykorzystanie każdej innej formy kształtowania nowych zespołów zabudowy w granicach przedmiotowego obszaru.

9. Określenie oczekiwanych form aktywności w przestrzeni Alei Wojska Polskiego

Dla dalszego toku prac nad sposobem ukształtowania przestrzeni Alei niezbędnym stało się m.in. określenie możliwych form aktywności – czyli możliwych do realizacji zachowań społecznych.

Na wstępie do tego etapu prac przyjęto, iż formy aktywności w przestrzeni publicznej mogą mieć bardzo zróżnicowany charakter. Jednocześnie określone zachowania społeczne pewnych grup użytkowników przestrzeni publicznych mogą aktywnie bądź pasywnie angażować widzów w różnego rodzaju działania, a przy tej okazji często występuje samoczynna bądź animowana teatralizacja przestrzeni.

Jednakże kluczowym jest tu stwierdzenie iż forma architektoniczna przestrzeni może sprzyjać lub ograniczać formy jej wykorzystania. Dlatego przed określeniem szczegółowego sposobu ukształtowania danej przestrzeni koniecznym jest wyspecyfikowanie pożądanych form aktywności, które mają być w niej realizowane.

W odniesieniu do przestrzeni Alei Wojska Polskiego w trakcie spotkania warsztatowego określono szczegółowo – na drodze ankiety wypełnianej przez wszystkich uczestników – pożądane formy aktywności w odniesieniu do poszczególnych elementów układu przestrzeni publicznych. Wyniki tej ankiety zawarto w tabeli 6.

Tab. 6. Określenie możliwych form aktywności w ciągu Alei Wojska Polskiego

Funkcja	Liczba głosów
funkcja rekreacyjna i rozrywkowa	18
sztuka / kultura / wystawy	15
gastronomia	12
atrakcyjność dla ludzi	5
estetyka zabudowy, oświetlenia i małej architektury	5
sport / aktywna rekreacja	5
powiązanie z dworcem	2
atrakcyjność rekreacyjna okolicy pomnika A. Mickiewicza	2
demonstracje / parady	2

Wyniki te wskazują jednocześnie na dążenie do kształtowania przestrzeni o charakterze nieco uspokojonym, przyjaznym dla mieszkańców.

10. Określenie możliwego charakteru przestrzeni publicznej Alei Wojska Polskiego

Na bazie wyników ankiety dotyczących pożądanых form aktywności w odniesieniu do poszczególnych elementów przestrzeni publicznych określono postulaty dotyczące charakteru funkcjonalnego tychże obszarów. Wyszczególniono przy tym następujące możliwe sposoby kształtowania programu funkcjonalnego poszczególnych przestrzeni:

- **Przestrzeń wielofunkcyjna**
- **Przestrzeń o dominującej funkcji usługowej**
- **Przestrzeń o dominującej funkcji rekreacyjnej**
- **Przestrzeń symboliczna i prestiżowa**

Wzorem poprzednich etapów prac, także i w tym przypadku wybór dokonany został na bazie wyników ankiety przeprowadzonej w trakcie spotkania warsztatowego. W tabeli 7 zaznaczono także kolorem zielonym te warianty, które uzyskały największą ilość głosów.

Tab. 7. Wyniki ankiety dotyczącej pożądanego charakteru funkcjonalnego przestrzeni

Aleja Wojska Polskiego	Przestrzeń wielofunkcyjna	Przestrzeń o dominującej funkcji usługowej	Przestrzeń o dominującej funkcji rekreacyjnej	Przestrzeń symboliczna i prestiżowa
TAK	9	8	13	6
NIE	1	3	2	4
BEZ ZDANIA	9	5	5	9

Następnie podjęto dyskusję nad pożądanym sposobem ukształtowania przestrzeni Alei. Wyszczególniono przy tym następujące możliwe sposoby kształtowania charakteru architektonicznego poszczególnych przestrzeni publicznych:

- **Tradycyjne** – w których nie określa się całościowego charakteru przestrzeni – raczej stanowi on wypadkową różnych realizacji;
- **Historyzujące** – gdzie dominuje tendencja do nadawania przestrzeni kształtu nawiązującego do minionych okresów historycznych – w tym poprzez stylizację;
- **Współczesne** – charakteryzujące się założonym z góry współczesnym charakterem architektonicznym rozwiązań przestrzennych;

- **„Designerskie”** – gdzie dominują rozwiązania o charakterze całościowym, o szczególnej estetyce czy wyrazie podporządkowanym jednemu wiodącemu motywowi;
- **Awangardowe** – charakteryzowane przez skrajnie nowatorskie, wręcz czasem szokujące rozwiązania estetyczne;
- **Tematyczne, Narracyjne** – w których dominują wątki stylizacji i tematyzacji przestrzeni, wraz z jej teatralizacją i uwypuklaniem elementów wprowadzających widza w szczególną „opowieść”;
- **Medialne** – wykorzystujące nowoczesne techniki medialne, w tym telekomunikacyjne, wizualne i in.

Na bazie powyższego omówienia uczestnicy spotkania warsztatowego – w drodze dyskusji w podgrupach a następnie poprzez wypełnienie ankiety – określili pożądany charakter przestrzeni. Wyniki tego sondażu przedstawiono w tabeli 8, zaznaczając także kolorem zielonym te z możliwości, które cieszyły się największym uznaniem.

Tab. 8. Wyniki ankiety dotyczącej pożądanego sposobu ukształtowania przestrzeni

Al. Wojska Polskiego	Tradycyjne	Historyzujące	Współczesne	„Designerskie”	Awangardowe	Tematyczne, narracyjne	Medialne
TAK	16	8	7	3	5	6	5
NIE	1	2	3	6	8	4	7
BEZ ZDANIA	2	10	9	10	6	9	7

11. Sumaryczne zestawienie rekomendacji dotyczących ukształtowania przestrzeni Alei Wojska Polskiego

Na bazie przedstawionych powyżej wyników prac warsztatowych możliwym jest określenie sumarycznych rekomendacji dotyczących sposobu kształtowania przestrzeni Alei Wojska Polskiego. Rekomendacje te sformułować można następująco:

- Kształtowanie przestrzeni w postaci układu kwartałów zabudowy nawiązujące charakterem do układu XIX-wiecznego
- Dominacja funkcji rekreacyjnej przestrzeni, z dopuszczeniem funkcji związanych z kulturą oraz gastronomią
- Przestrzeń kształtowana w formach tradycyjnych, bez eksperymentów w postaci rozwiązań o charakterze awangardowym

Rekomendacje te posłużyły do wstępnego sformułowania wariantów ukształtowania przestrzeni Alei Wojska Polskiego.

12. Przedstawienie i ocena wypracowanych wariantów sposobu ukształtowania przestrzeni Alei Wojska Polskiego, wybór wariantu do dalszego opracowania

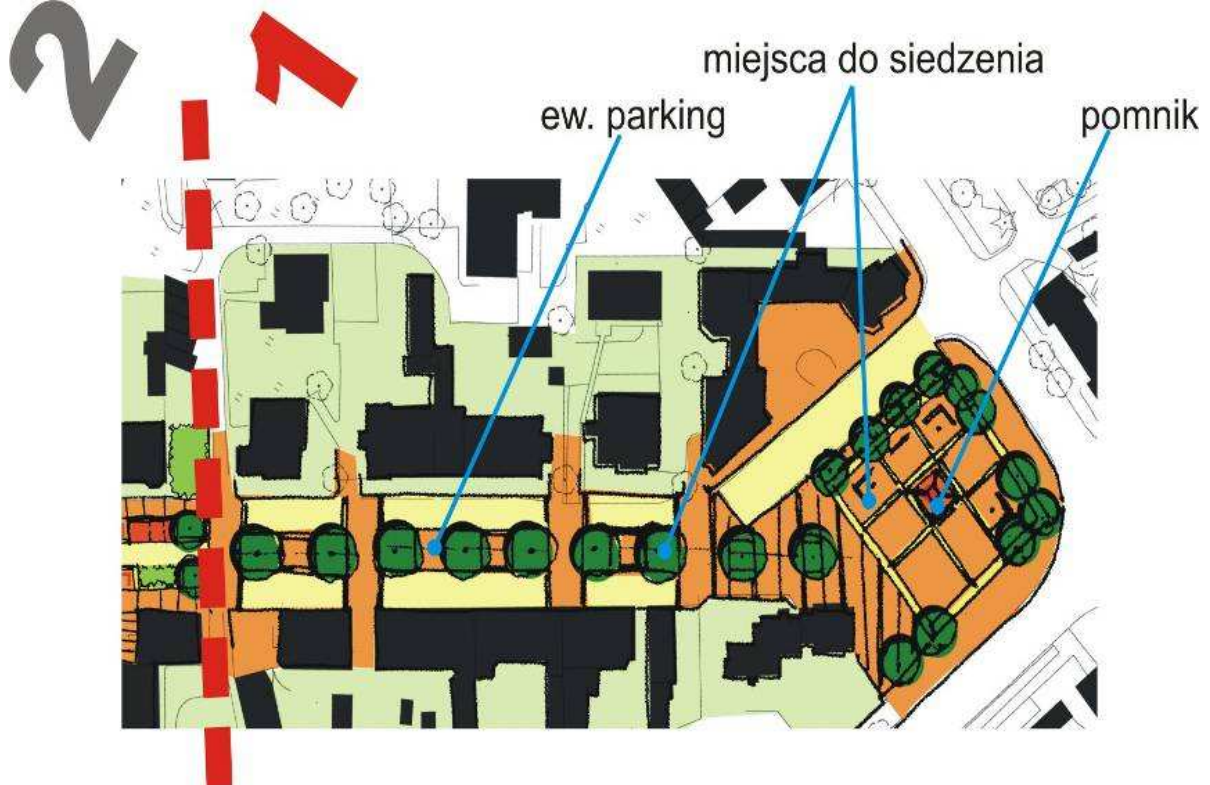
Jak wspomniano powyżej, dla określonych założeń przygotowano łącznie trzy warianty ukształtowania przestrzeni Alei, przy czym każdy z nich zawiera propozycje odmiennego ukształtowania trzech wyróżniających się fragmentów przestrzeni. Jednocześnie, ponieważ opracowanie to stanowi oddzielne dzieło, dlatego poniżej zamieszczono jedynie wybrane ilustracje obrazujące ogólny charakter proponowanego rozwiązania projektowego. Poniżej przedstawiono proponowane rozwiązania wraz z ich wstępną oceną w postaci analizy SWOT dla każdego z opracowanych fragmentów.

Część 1, wariant 1:

Siły:	Słabości:
<ul style="list-style-type: none"> - Reprezentacyjność „skweru Mickiewicza” - przesunięcie pomnika A. Mickiewicza - elementy małej architektury 	<ul style="list-style-type: none"> - Za duża liczba parkingów - nieatrakcyjny budynek transformatora - zły stan elewacji części historycznej
Szanse:	Zagrożenia:
<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie atrakcyjności rozrywkowo-kulturalnej - możliwość zwiększenia turystyki - imprezy okolicznościowe - mała gastronomia w ogródkach 	<ul style="list-style-type: none"> - dalsza dewastacja budynków - zbyt intensywna komunikacja samochodowa

Część 1, wariant 2:

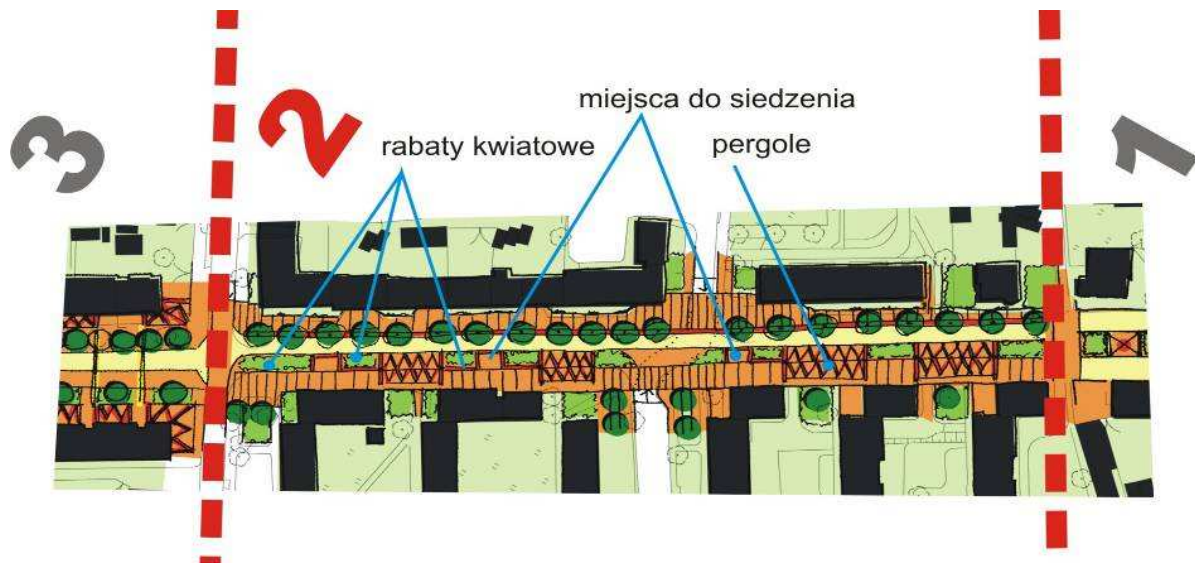
<p>Sily:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmiana funkcji „skweru Mickiewicza” – uporządkowana zieleń, powierzchnie, rabaty 	<p>Słabości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - parkingi pod zielenią nie odpowiadają - brak ogródków z małą gastronomią i miejsc do siedzenia
<p>Szanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - intensyfikacja życia kulturalnego, towarzyskiego, integracyjnego - zainteresowanie osób przybywających wystrojem, infrastrukturą ulicy 	<p>Zagrożenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbyt wielka liczba miejsc parkingowych - zbyt duża liczba przejeżdżających pojazdów z dużą szybkością

Część 1, wariant 3:

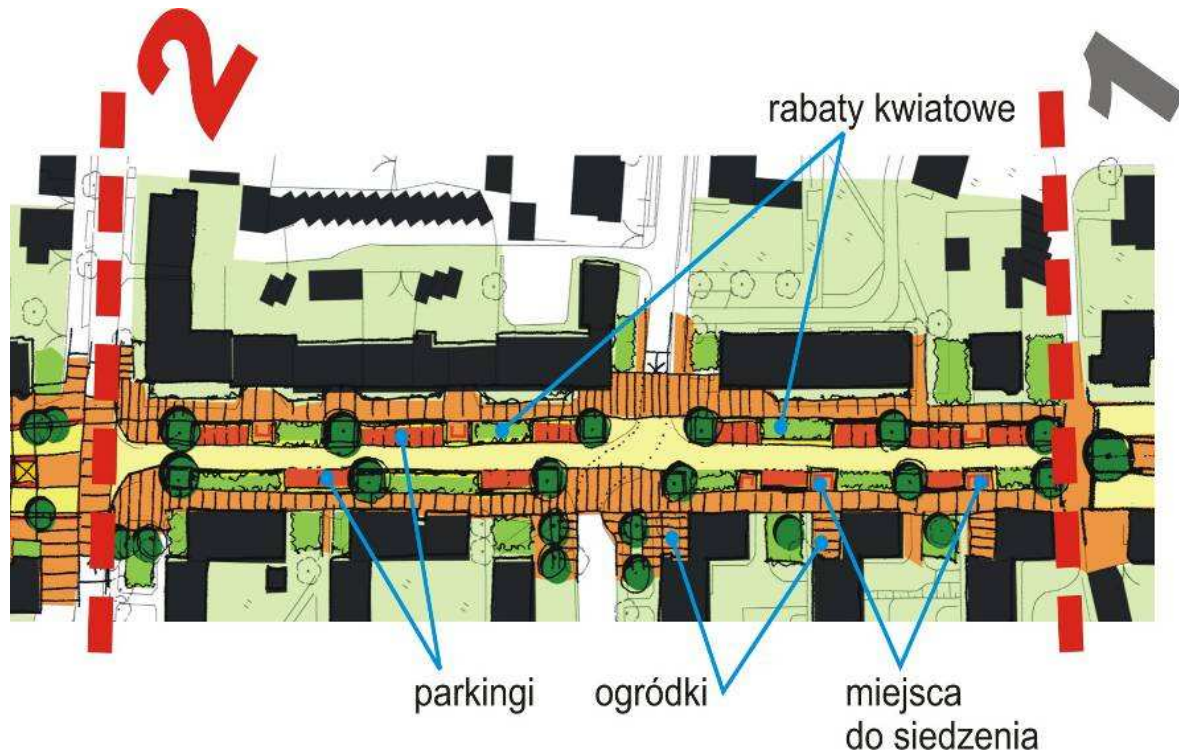
Sily:	Słabości:
<ul style="list-style-type: none"> - wystrój w postaci pergoli, ogródków i miejsc do małej gastronomii 	<ul style="list-style-type: none"> - kolistość „skweru Mickiewicza” nie poprawi wyglądu - zmniejszyć ilość miejsc parkingowych
Szanse:	Zagrożenia:
<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie atutów łączących dworzec PKP z dalszą częścią miasta - uporządkowanie małej architektury - zwiększenie integracji mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt duża liczba parkujących samochodów może niszczyć zieleń i małą architekturę

Część 2, wariant 1:

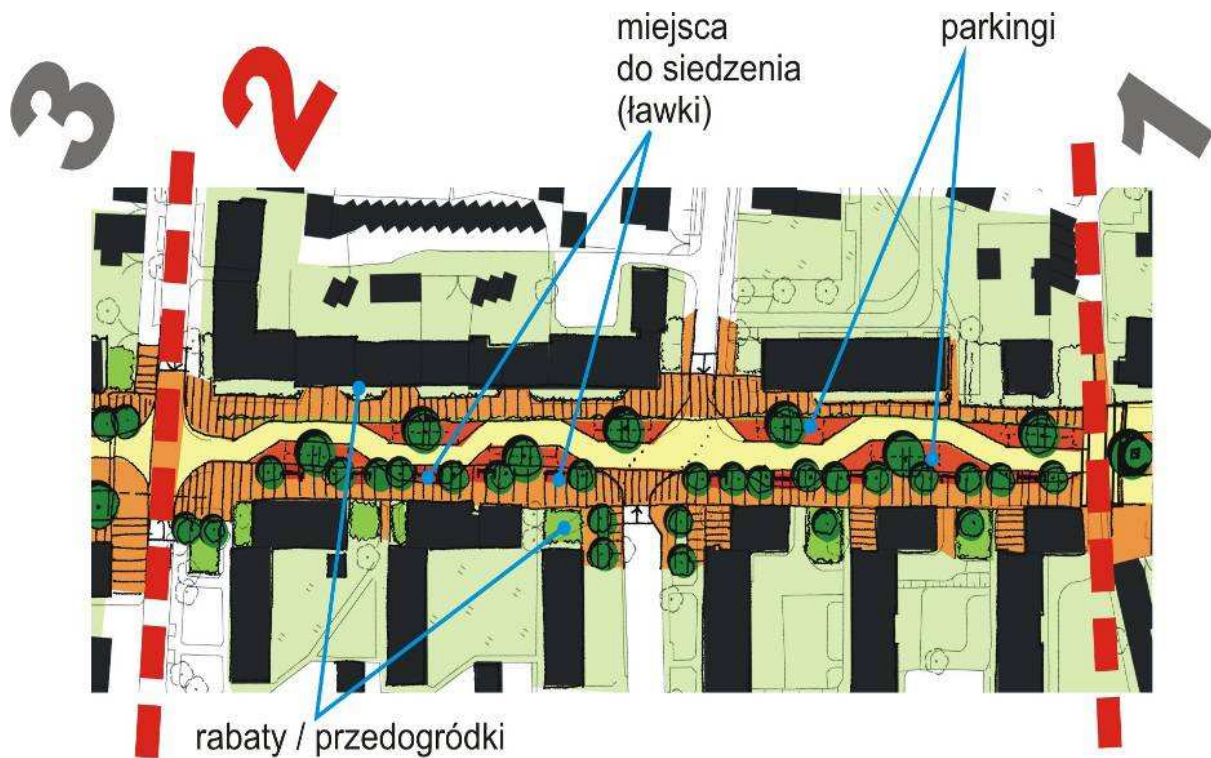
Siły:	Słabości:
<ul style="list-style-type: none"> - pergole - miejsca do posiedzenia 	<ul style="list-style-type: none"> -nie widzimy
Szanse:	Zagrożenia:
<ul style="list-style-type: none"> - parkingi w tej strefie istnieją na podwórkach - umieszczenie elementu typowego dla Kociewia <p style="color: red;">(z późniejszej dyskusji wynikało, aby zrezygnować z tego wpisu i element o którym mowa umieścić w części 3 bliżej dworca PKP)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba pojazdów mechanicznych w tym obszarze

Część 2, wariant 2:

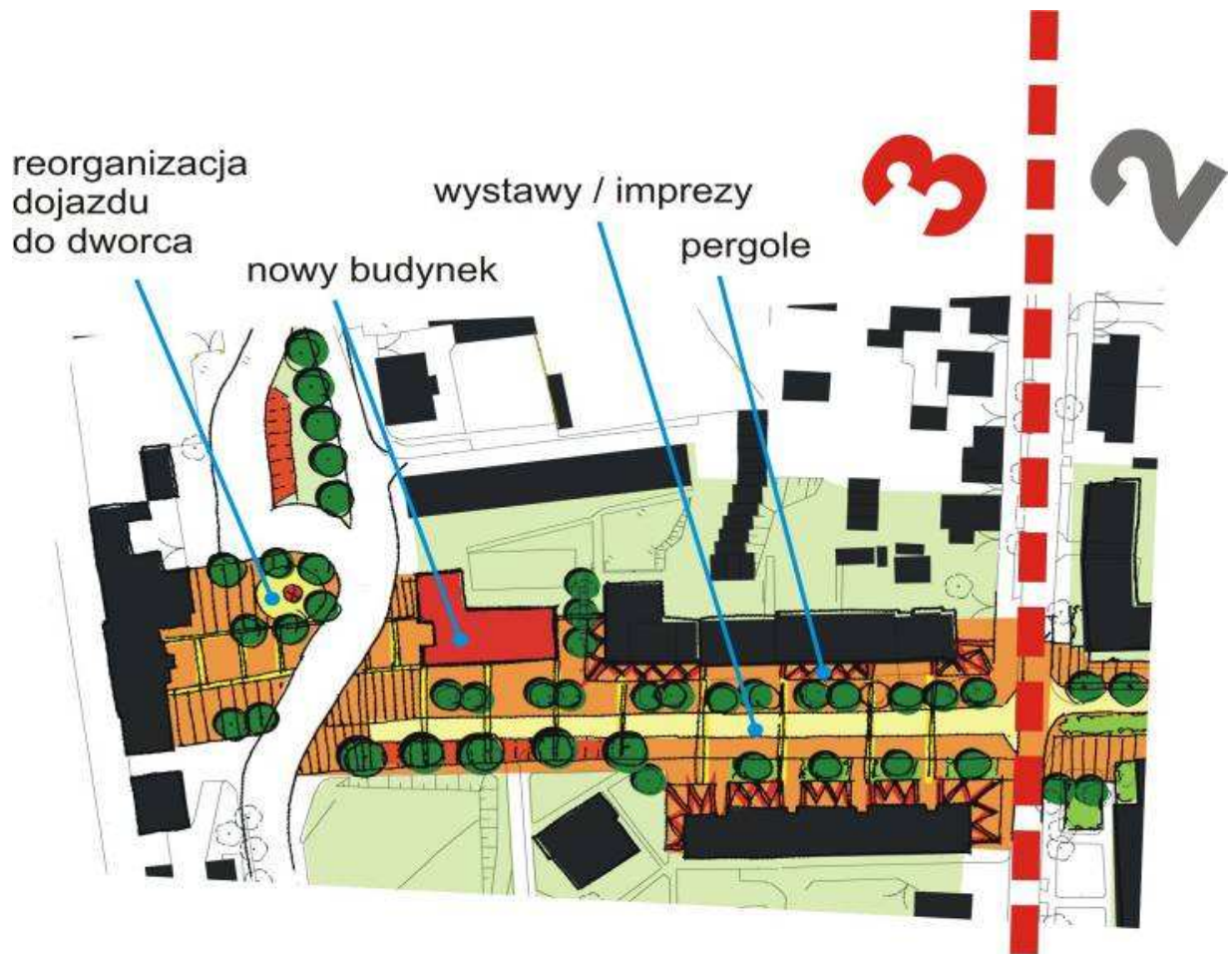
Sily:	Słabości:
	- za dużo parkingów, za mało zieleni
Szanse:	Zagrożenia:

Część 2, wariant 3:

Sily:	Słabości:
- szerokie chodniki	- obecność parkingów na tym odcinku
Szanse:	Zagrożenia:
- odpoczynek	- brak

Część 3, wariant 1:

Siły:	Słabości:
<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie usług i handlu w nowym budynku - przestrzeń wypoczynkowo - rekreacyjna 	<ul style="list-style-type: none"> - parkingi w ciągu alei - pergole „podziela” przestrzeń
Szanse:	Zagrożenia:

Część 3, wariant 2:

nowy plac
przed dworcem

nowy budynek

rynek
święteczny

parkingi

wystawy / sztuka

przedogródki/
rabaty kwiatowe

Sily:	Słabości:
- otwarcie się na wystawy - ożywienie – „wybudzenie ze snu”	- parkingi w ciągu alei
Szanse:	Zagrożenia:

Część 3, wariant 3:

Siły:	Słabości:
- nowoczesny wygląd	- parkingi w ciągu alei
Szanse:	Zagrożenia:

Na bazie powyższych analiz przeprowadzono – metodą głosowania – wybór najlepszego wariantu w odniesieniu do każdej z części. Sumaryczne zestawienie tych wyników przedstawiono w tabeli 9.

Tab. 9. Sumaryczne zestawienie oraz wybór poszczególnych części do dalszego opracowania

Część 1 - HISTORYCZNA	Ilość głosów / wybór
W1	4
W2	0
W3	2
Część II – UL. WOJSKA POLSKIEGO	Ilość głosów / wybór
W1	3
W2	0
W3	3
Część III – DWORZEC / NOWY RYNEK	Ilość głosów / wybór
W1	2
W2	0
W3	4

13. Przedstawienie proponowanego sposobu ukształtowania przestrzeni Alei – do opracowania końcowego

Na bazie powyższego wyboru zespół z firmy „Transforma” opracował wynikową wersję proponowanego sposobu ukształtowania przestrzeni Alei. Ponieważ opracowanie to stanowi oddzielne dzieło, dlatego poniżej zamieszczono jedynie wybrane ilustracje obrazujące ogólny charakter proponowanego rozwiązania projektowego (ryc. 2-4). Jednocześnie – po prezentacji tej koncepcji w trakcie ostatniego spotkania warsztatowego – zgłoszono jeszcze szereg uwag do opracowania finalnej koncepcji. Zostanie ona uzupełniona o te głosy i przedstawiona władzom miasta do dalszego opracowania planistycznego i projektowego.

Ryc. 2 - 4. Wizualizacja ostatecznej propozycji ukształtowania Alei Wojska Polskiego – poszczególnych części. Opr. „Transforma”

ALEJA WOJSKA POLSKIEGO KONCEPCJA FINALNA

WARSZTAT 17.12.2009

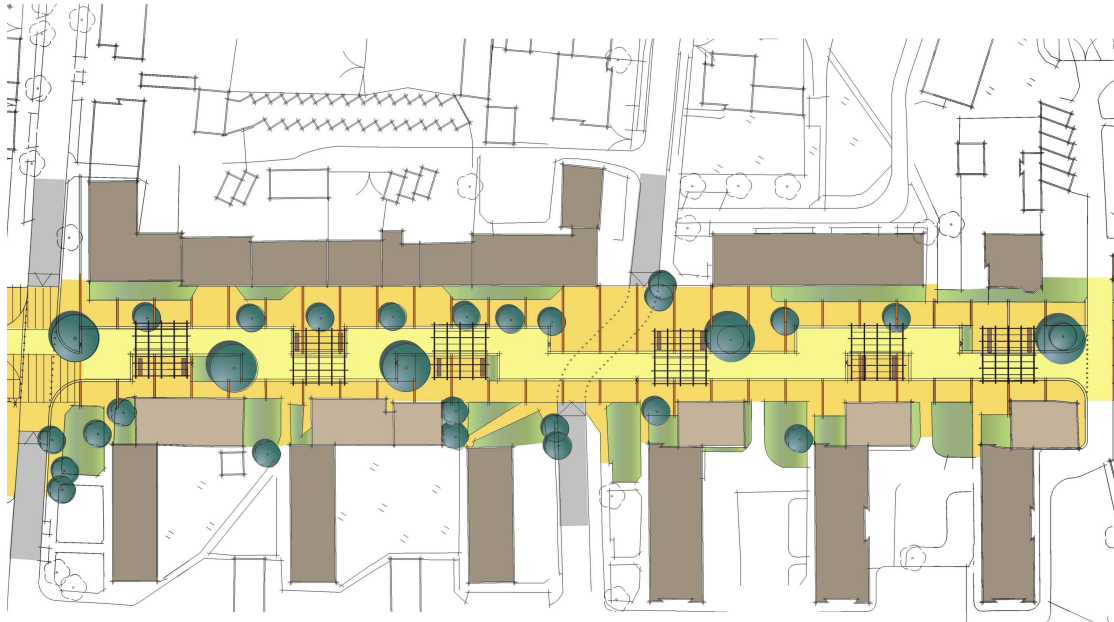

CZĘŚĆ 1 - HISTORYCZNA

TRANSFORMA

ALEJA WOJSKA POLSKIEGO KONCEPCJA FINALNA

WARSZTAT 17.12.2009

CZĘŚĆ 2 - UL. WOJSKA POLSKIEGO

TRANSFORMA

ALEJA WOJSKA POLSKIEGO KONCEPCJA FINALNA

WARSZTAT 17.12.2009

CZĘŚĆ 3 - DWORZEC / NOWY RYNEK

TRANSFORMA

14. Podsumowanie

Niniejsze opracowanie – stanowiąc podsumowanie prac warsztatowych i eksperckich – zawiera zarówno zapis procesu dochodzenia do kluczowych dla kształtowania układu przestrzeni publicznej Alei Wojska Polskiego w Starogardzie Gdańskim decyzji jak i omówienie kluczowych z nich. Pamiętać jednak należy iż towarzyszy mu szereg innych studiów o charakterze eksperckim, wykonywanych równolegle i korelowanych co do zakresu jak i przewidywanych rozwiązań.

Jednocześnie przyjęty sposób warsztatowy pracy nad tą koncepcją pozwolił na aktywne zaangażowanie społeczności lokalnej w proces projektowy, co skutkować może znacznie większym powodzeniem w przypadku podjęcia procesu realizacji tego zamierzenia.